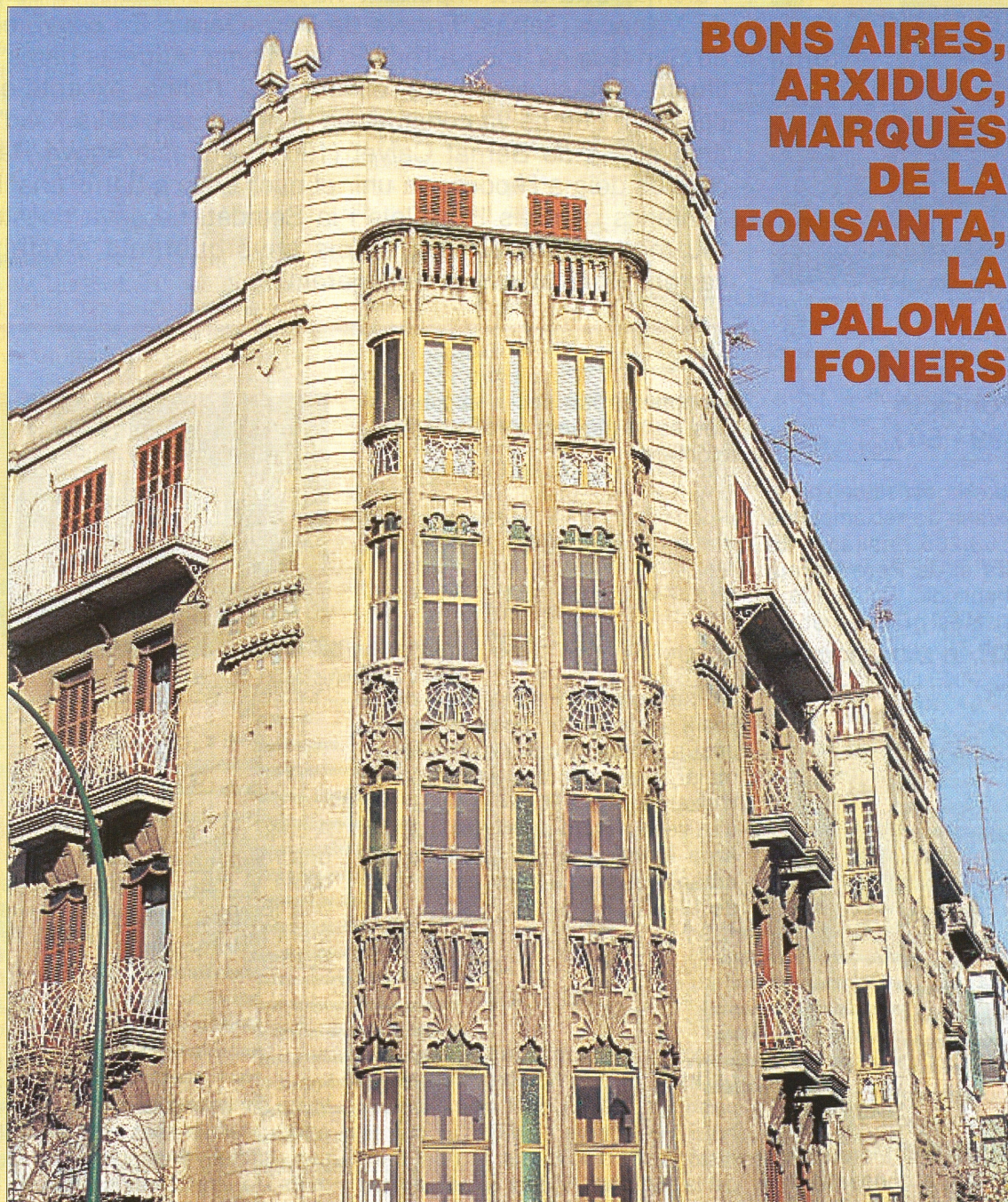

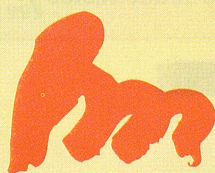
Els Barris de *Palma*

Revisió del Pla general d'ordenació urbana i d'actuacions urbanístiques

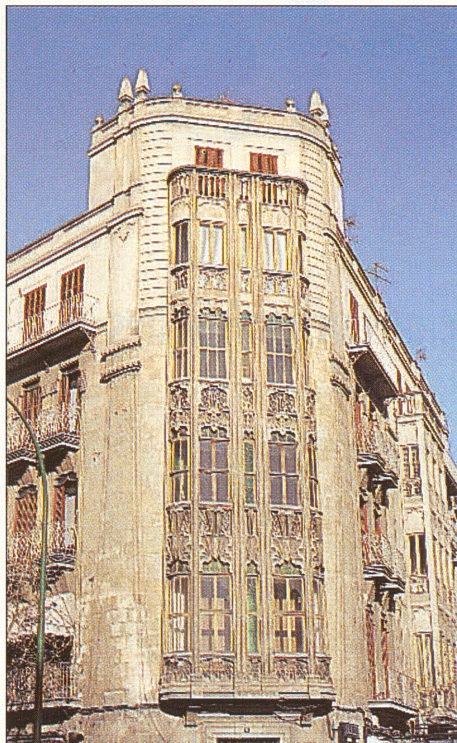
Número 32 • 1995

**BONS AIRES,
ARXIDUC,
MARQUÈS
DE LA
FONSANTA,
LA
PALOMA
I FONERS**

Promomallorca

Can Segura

Els barris de Bons Aires, Arxiduc, Marquès de la Font Santa, la Paloma, Son Coc i Foners s'estenen en forma de semicercle entorn del nucli antic, i van des de la Riera, a l'oest, a la mar, a l'est. Les carreteres que surten de la ciutat cap a la Part Forana separen aquests barris entre si. Així, la carretera de Sóller delimita el barri de Bons Aires, a l'est, i el de l'Arxiduc, a l'oest, i la carretera vella de Bunyola (c/ d'Eusebi Estada) separa aquest barri del de Marquès de la Font Santa. A la seva vegada, aquest barri limita a l'est amb la carretera d'Inca, més enllà de la qual hi ha el barri de la Paloma. Una altra important via de comunicació, la carretera de Manacor, separa Foners de Pere Garau. En canvi, el barri de Son Coc es troba a l'est de la Paloma. Aquests barris constitueixen pràcticament tot l'eixample de Palma, excepte el barri del Fortí, que es va construir en el primer terç del s XX d'acord amb el Pla de Bernat Calvet (1901). Aquesta «nova Palma», com es deia a l'època, va unir el nucli antic a barris fins llavors perifèrics com els Hostalets i la Soledat. La seva construcció fou molt lenta i encara en els anys quaranta s'asfaltaven carrers i s'instal·lava el clavegaram.

Població 499 - 501

Aquest cinc barris constitueixen el sector més extens de l'eixample de Palma, amb 63.235 habitants. El més poblat és el de Pere Garau, amb 22.294 habitants. Pel que fa a l'extensió, el més gran és el de Bons Aires amb 71,4 ha.

Revisió 502 - 503

Una de les actuacions principals de l'eixample és el parc de les Estacions, situat al barri de Marquès de la Font Santa. Com a conseqüència d'això assoleix gairebé tot el prota-

gonisme urbanístic a la zona. A més es fa esment a les principals reformes.

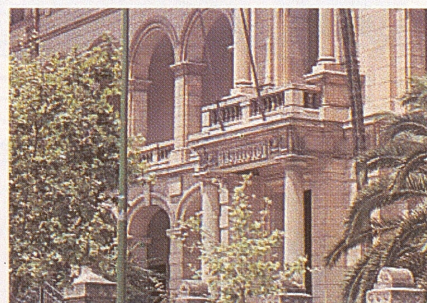
Plànol 504

Història 505 - 507

L'eixample de Palma, des de la Riera fins a la mar, entre el camí de Jesús i l'antiga carretera de Llucmajor, s'estructura a partir del Pla d'eixample de 1901. Passà de ser una zona rural o semiurbana a una àrea àmplia que es desenvolupà urbanísticament a partir del decenni de 1940.

Patrimoni 508 - 509

L'extensió i amplitud d'aquests barris fa que el nombre d'elements catalogats sigui molt nombrós. Hi ha 33 elements i edificis d'interès històric, 10 dels quals són del barri de la Paloma. Hi són especialment rellevants els edificis modernistes i

regionalistes.

Vida social 510 - 511

A cada un d'aquests barris hi ténen una rellevància especial les parròquies. A més, l'eixample ha tengut una intensa vida social, especialment pel que fa a l'esport, l'ensenyament i el cinema.

El moviment associatiu 511

Hi ha sis associacions de veïns i sis parròquies, a més d'altres entitats socials, com l'Associació de Sordsmuts i la Unió Democràtica de Pensionistes, de Foners.

POBLACIÓ

Els barris de Bons Aires, Arxiduc, Marquès de la Fontanta, Pere Garau i Foners constitueixen el sector més extens de l'eixample de Palma i, amb 63.235 habitants, tenen el percentatge de població més elevat de la ciutat (20,83%). Aquest conjunt forma el primer perímetre més enllà de lesavingudes i s'estén, d'oest a est, des de Son Cotoner i el Fortí fins a la mar.

Hi ha grans diferències entre els distints nuclis, pel que fa a la xifra de la població. El més poblat és Pere Garau que, amb 22.294 habitants, aglutina quasi la tercera part de la població de la zona. Després vénen Bons Aires amb 17.309 h, Foners amb 13.022, Arxiduc amb 5.530 i, finalment, Marquès de la Fontanta amb 5.080 h. La seva extensió total abasta 240,36 ha. distribuïdes de la següent manera: Bons Aires 71,4 ha, Pere Garau 68,18, Foners 52,88, Arxiduc 27,62 i Marquès de la Fontanta, que és el més petit, 20,28 ha. Les dades de la densitat de població d'aquests barris són de les més elevades del municipi, sempre per sobre dels 200 h/ha, i molt superiors a la mitjana de Palma (13,93 h/ha). Les xifres màximes i mínimes són la de la Paloma (326,98 h/ha) i la d'Arxiduc (200,21 h/ha), respectivament.

En general, els habitatges són de qualitat mitjana-alta, amb finques de gran alçada. Es tracta d'una zona congestionada per la intensitat del trànsit i amb considerables problemes d'aparcament.

El barri de Bons Aires acull un conjunt de centres assistencials (Hospital Psiquiàtric, Cementiri Municipal...) i els instituts de batxillerat Ramon Llull i Joan Alcover.

Arxiduc i Marquès de la Fontanta estan propers a l'estació del tren i, a més, recullen la majoria de les connexions amb els pobles de l'illa.

La vida del barri de Pere Garau gira entorn a la plaça i mercat del mateix nom i a l'activitat comercial que se'n deriva.

A la barriada de Foners, hi trobam un conjunt d'habitatges de promoció pública construïts durant els anys 50 i 60. Per a les següents anàlisis, composició de la població i nivell d'instrucció, hem trobat adient considerar els barris d'Arxiduc i Marquès de la Fontanta com una sola unitat, a causa de la seva continuïtat física i les seves característiques comuns. Així mateix, hem optat per uti-

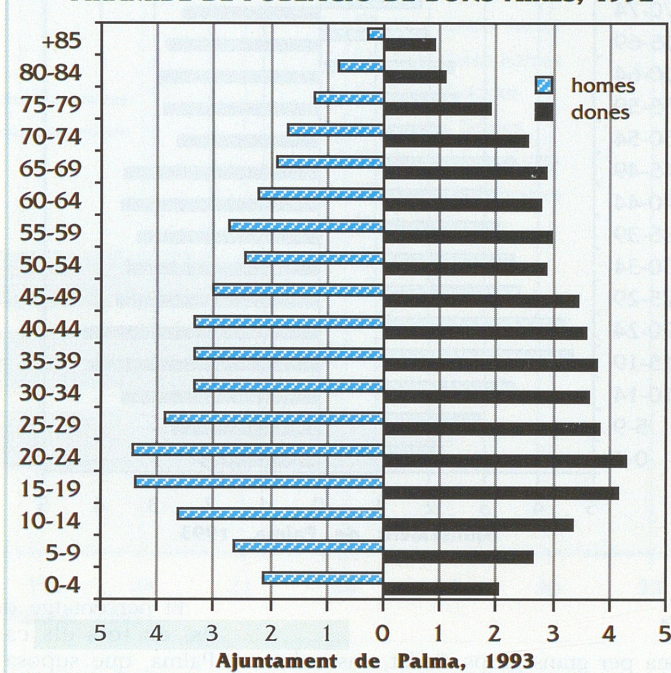
litzar la denominació oficial de Pere Garau per al barri conegut popularment per la Paloma.

L'estructura de la població per edat i sexe

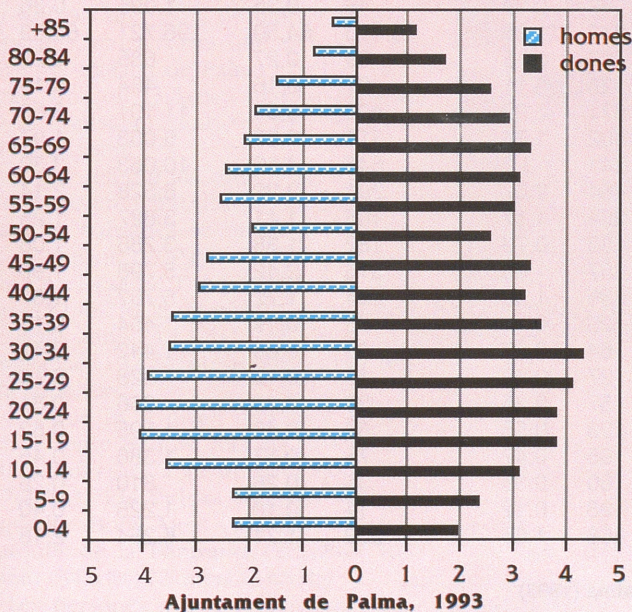
Si parlem de la població d'aquesta

...

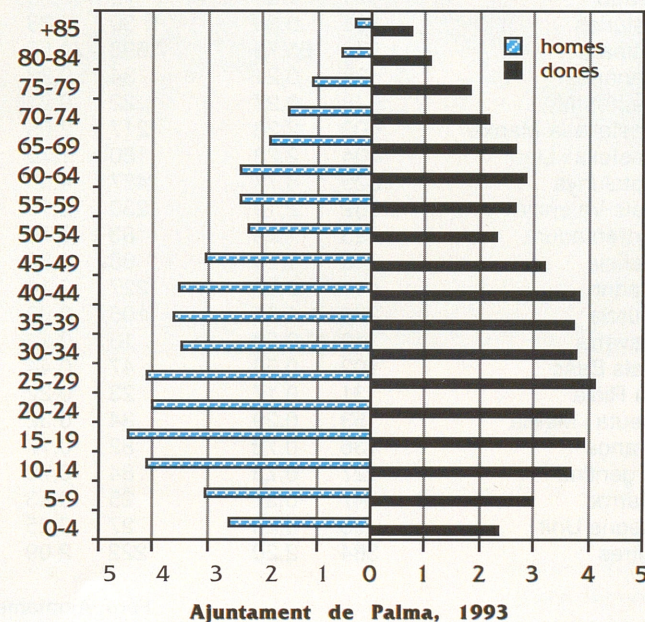
PIRÀMIDE DE POBLACIÓ DE BONS AIRES, 1992

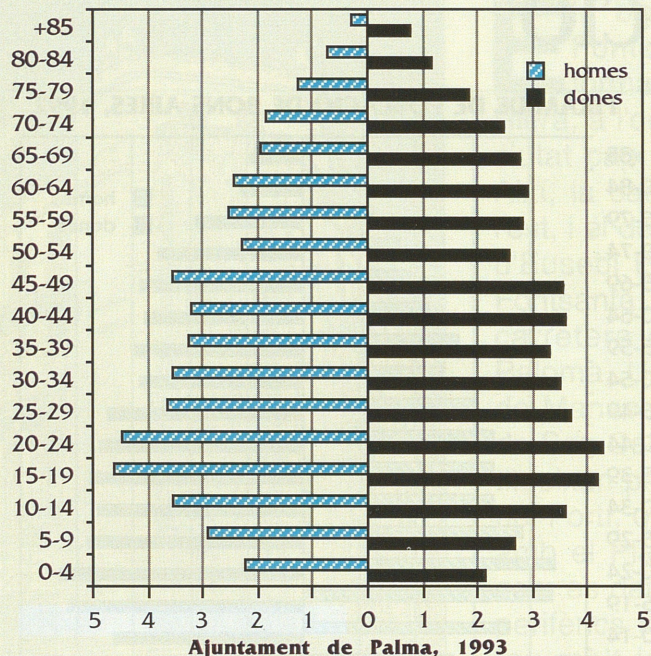
PIRÀMIDE DE POBLACIÓ D'ARXIDUC I MARQUÈS DE LA FONTANTA, 1992

PIRÀMIDE DE POBLACIÓ DE FONERS, 1992

PIRÀMIDE DE POBLACIÓ DE PERE GARAU, 1992

anys, valors més alts que els de la mitjana de la ciutat.

El grup de joves, entre 0 i 14 anys, que a Palma suposa el 18,31%, presenta les xifres següents: Bons Aires (16,41%), Arxiduc-Marquès de la Fontanta (15,49%), Pere Garau (13,03%) i Foners (18,79%).

Els valors corresponents a la població adulta del conjunt analitzat són els següents: Bons Aires (68,45%), Arxiduc-Marquès de la Fontanta (66,23%), la Paloma (71,8%) i Foners (67,5%). La mitjana de la ciutat és del 68,23%.

més alt, amb un 18,28%. Finalment, Pere Garau i Bons Aires presenten un 15,17% i un 15,14%, respectivament.

La immigració

La població procedent de la península, que a Palma representa el 31,59%, té un valor lleugerament superior al barri de Foners, on un 32,28% del total de la població ha nascut a altres comunitats autònomes de l'Estat. En els casos de Bons Aires (29,10%), Arxiduc-Marquès de la Fontanta (23,33%) i Pere Garau (25,86%) els valors assolits són inferiors.

El lloc d'origen majoritari d'aquests immigrants és, en tots els casos, Andalusia i Catalunya.

Pel que fa als immigrants estrangers, els barris de Bons Aires i Arxiduc-Marquès de la Fontanta, amb un 4,18% i un 4,12%, respectivament, se situen sensiblement per sobre de la xifra de Palma (3,81%). Pere Garau, amb un 3,09%, i Foners, amb un 3,13%, es troben per davall, encara que amb molt poca diferència. Els francesos i els argentins són els residents estrangers més freqüents a la zona.

El percentatge de Palma referit a la població nascuda a Balears és del 64,6%, aquest mateix valor és el corresponent al barri de Foners. En els altres casos les

El percentatge de majors de 65 anys és, en tots els casos, superior al de Palma, que suposa un 13,46% del total de la població. La barriada de Foners, amb un 13,71%, té una xifra gairebé igual a la de Palma i el nucli d'Arxiduc-Marquès de la Fontanta assoleix el valor

zona per grans grups d'edat, ens trobam que el barri de Foners és el que presenta unes dades demogràfiques més similars a les de Palma. En general, els altres nuclis assoleixen, en el grup dels majors de 65

Bons Aires

Arxiduc / Marquès de la Fontanta

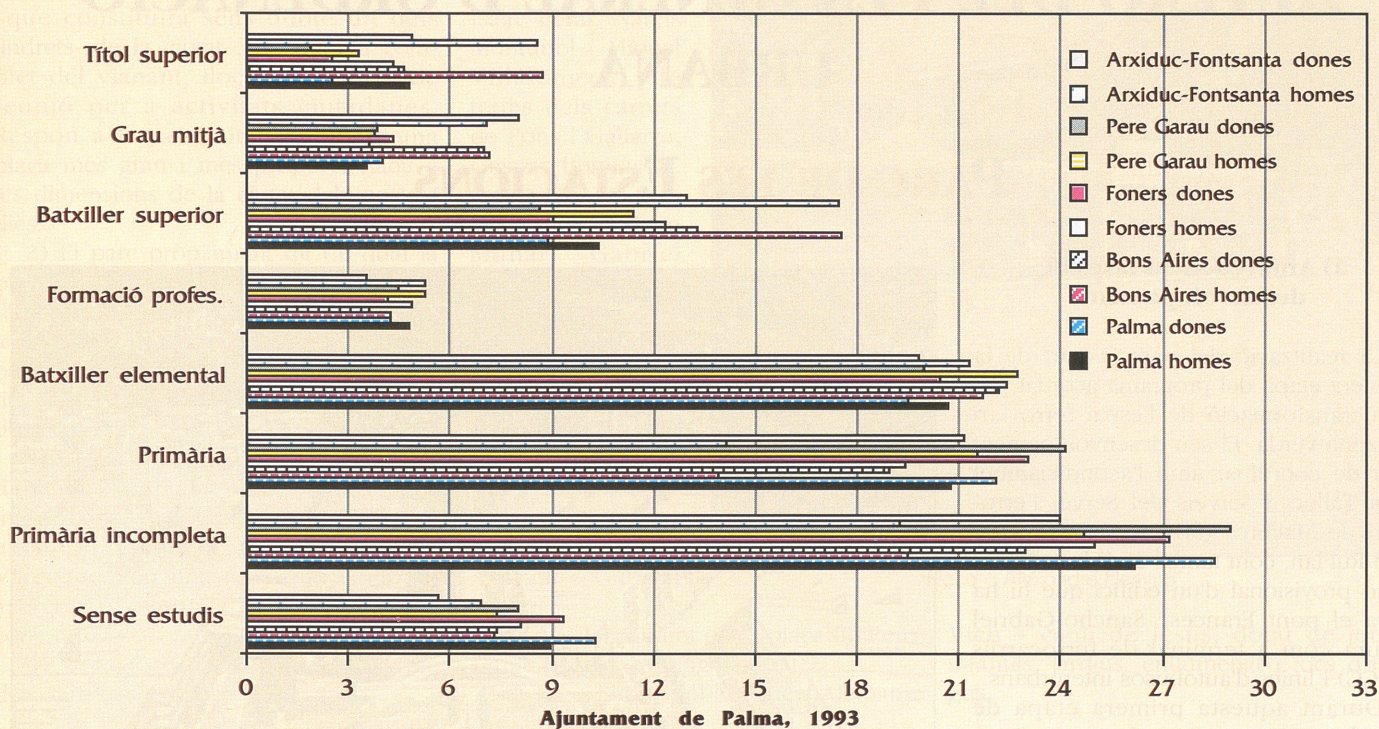
Pere Garau

Foners

Palma

Origen	Població	%	Població	%	Població	%	Població	%	Població	%
Andalusia	1.260	7,24	585	5,51	1845	8,23	1.356	10,37	36.245	11,92
Aragó	191	1,09	79	0,75	130	0,57	109	0,82	1.975	0,64
Astúries	61	0,35	30	0,28	87	0,39	46	0,35	1.095	0,36
Balears	11.549	66,72	7.698	72,55	15.842	71,05	8.413	64,59	196.721	64,69
Canàries	37	0,21	34	0,32	37	0,15	36	0,27	685	0,22
Cantàbria	48	0,27	22	0,21	25	0,11	21	0,16	484	0,15
Castella-la Manxa	400	2,28	217	2,05	671	2,98	402	3,06	11.191	3,68
Castella i Lleó	404	2,28	180	1,70	402	1,76	315	2,37	6.003	1,97
Catalunya	829	4,77	477	4,50	741	3,3	545	4,16	10.063	3,30
País Valencià	382	2,19	230	2,17	464	2,07	291	2,22	6.528	2,14
Extremadura	225	1,29	83	0,78	264	1,17	185	1,41	3.827	1,25
Galícia	226	1,29	88	0,83	183	0,79	182	1,38	3.286	1,08
Madrid	441	2,54	227	2,14	357	1,60	316	2,42	5.798	1,90
Múrcia	234	1,35	105	0,99	336	1,50	224	1,72	5.707	1,87
Navarra	40	0,23	13	0,12	25	0,11	26	0,19	454	0,14
País Basc	102	0,58	47	0,44	64	0,27	88	0,66	1.442	0,47
La Rioja	31	0,17	23	0,22	27	0,12	18	0,13	328	0,10
Ceuta i Melilla	53	0,29	34	0,32	57	0,25	38	0,28	966	0,31
França	136	0,78	82	0,77	123	0,55	64	0,49	1.595	0,52
Argentina	127	0,73	84	0,78	95	0,42	75	0,57	1.386	0,45
Marroc	47	0,27	25	0,23	80	0,35	35	0,26	810	0,26
Regne Unit	35	0,20	27	0,25	28	0,12	14	0,10	1.225	0,40
Altres	384	2,20	222	2,09	368	1,65	222	1,71	6.254	2,18

Font: Ajuntament de Palma (1993)

NIVELL DE FORMACIÓ DE PERE GARAU, FONERS, BONSAIRES I ARXIDUC-FONTSANTA, 1992

xifres de Bons Aires (66,72%), Arxiduc-Marquès de la Fontanta (72,55%) i Pere Garau (71,05%) es troben per damunt.

El nivell d'instrucció

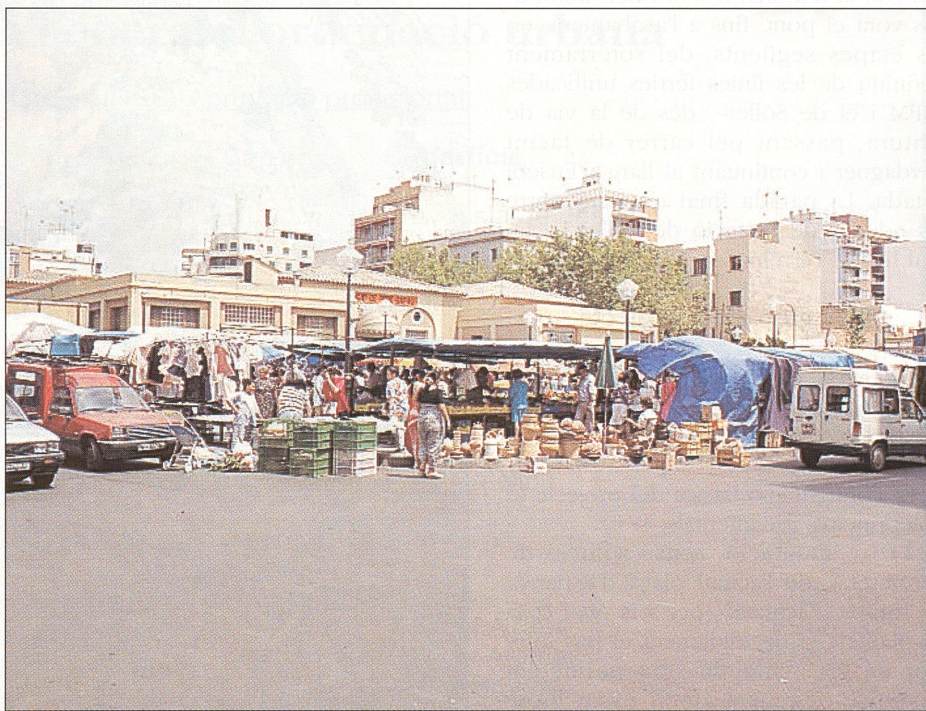
El nivell de formació de l'àrea estudiada no es caracteritza precisament pel seu grau d'homogeneïtat entre les distintes barriades, sobretot si es consideren els nivells superiors.

Així, mentre Pere Garau i Foners, amb un 6,40% i un 7,36% de titulats mitjans i superiors, tenen xifres que es troben per davall la mitjana de Palma (7,49%), Bons Aires, amb un 13,64%, i Arxiduc-Marquès de la Fontanta, amb un 14,17%, estan molt per sobre.

Si ens referim als estudis de formació professional i batxillerat, trobam que totes les barriades se situen per damunt de la mitjana de Palma (14,22%), encara que en el cas de Foners (15,13%) i Pere Garau (14,82%) la diferència és molt petita. Bons Aires (19,19%) i Marquès de la Fontanta (19,4%) presenten valors bastant superiors.

Pel que fa al nivell més baix, analfabets o sense estudis, tots els barris tenen xifres inferiors a la mitjana de Palma (37,12%). Els valors assolits són els següents: Bons Aires (28,68%), Arxiduc-Marquès de la Fontanta (28,02%), Pere Garau (34,63%) i Foners (34,85%).

Les persones que compten amb estu-

Mercat de Pere Garau

dis primaris o batxillerat elemental suposen a Palma el 41,17%. Aquest mateix col·lectiu representa per al barri de Foners un 42,66% i a Pere Garau un 44,15%.

A Bons Aires i Arxiduc-Marquès de la Fontanta, amb un 38,49% i un 38,41% respectivament, les xifres es troben per

davall de la mitjana de la ciutat.

En general, es pot afirmar que el nivell de formació del conjunt de la zona és superior al de Palma.

Antònia Ripoll
Josep Benítez
Francesca Vives

REVISIÓ DEL PLA GENERAL D'ORDENACIÓ URBANA

PARC DE LES ESTACIONS

a) Antecedents i fases de desenvolupament

La realització del parc fa part de la primera etapa del programa acordat per a la transformació de l'espai ferroviari en zona verda. El seu desenvolupament s'ha de coordinar amb l'acondicionament dels Tallers i Serveis del Servei Ferroviari de Mallorca (SFM) en terrenys de Son Rul·lan, com també amb la rehabilitació provisional d'un edifici que hi ha vora el pont Francesc Sancho-Gabriel Maura com a terminal de ferrocarrils (FFCC) i línies d'autobusos interurbans.

Durant aquesta primera etapa de transformació se situarà de manera provisional la terminal d'SFM i dels autobusos vora el pont, fins a l'acabament, en les etapes següents, del soterrament definitiu de les línies fèrries unificades –SFM i el de Sóller–, des de la via de cintura, passant pel carrer de Jacint Verdaguer i continuant al llarg d'Eusebi Estada. La parada final quedarà entre els edificis de l'estació de Sóller i l'actual hostal Términus.

Idea global del projecte

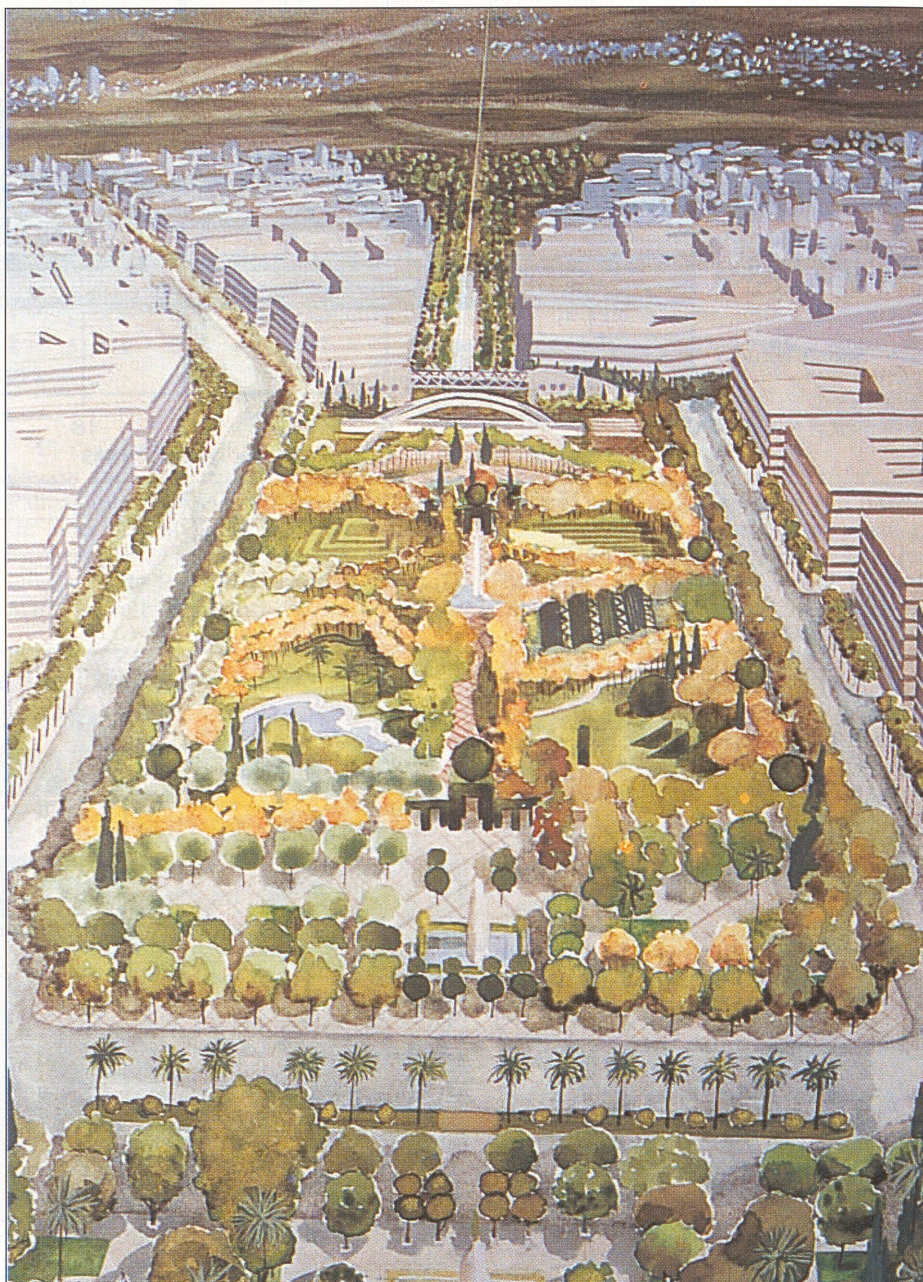
Es tracta de l'ordenació de l'espai lliure central de Palma, important com a espai d'encontre cívico-social i sobretot com a parc.

La configuració bàsica del projecte té dos principis fonamentals:

1) La integració, sense solució de continuïtat, de l'actual plaça d'Espanya en l'àmbit d'actuació, per a la qual cosa es planteja ja decididament el pas inferior de les avingudes, tot permetent l'extensió d'aquest ampli espai lliure fins a la porta del centre històric.

2) Fer un èmfasi especial en la condició fonamental de parc, objectiu essencial per a aquesta gran superfície, que arribaria a constituir el vertader pulmó vegetal per a aquesta zona de la ciutat altament densificada.

L'àrea del conjunt que tractam, en el seu estat actual (en termes d'espai i paisatge urbà), es pot descriure com un

Parc de les Estacions

lloc d'escassa –per no dir nul·la– caracterització arquitectònica intrínseca i de contorn.

Sobre la base de les seves condicions

físiques i els objectius bàsics que es pretenen, l'espai es configura en tres peces:

1) La plaça d'Espanya ampliada, com

...

a lloc central de representació cívico-social i rellevància històrica. Lloc obert –que constituirà sens dubte un dels «indrets» de la ciutat–, de domini complet del vianant; lloc d'encontre i de reunió per a activitats ciutadanes. Respon a la necessitat d'obtenir una plaça més gran i més proporcionada a les dimensions de la ciutat dels nostres dies.

2) El parc pròpiament dit (al qual la plaça mateixa fa d'espai d'ingrés), lloc d'esbargiment, desenvolupat amb distintes zones i ambients i que s'estén fins al pont final, amb una zona de jocs esportius, necessària com a funció recreativa d'aquest espai lliure.

3) L'estació provisional del ferrocarril d'Inca i l'aparcament dels autobusos interurbans, que ocuparà un edifici ja existent, vora el pont de Jacint Verdaguer, en una àrea que comprèn aproximadament la novena part del conjunt.

b) Dotació de paviment i drenatge dels carrers següents:

Foners, Jordi Andreu Alcover, Isaac Peral, Narcís Monturiol i Miquel Villalonga i de trams dels carrers de Pons i Gallarza, Gaspar Bennàssar, arquitecte, Fra Jaume Vallespir, Joan Munar, Gabriel Maura i Jacint Verdaguer.

c) Millora de l'enllumenat públic:

A la zona compresa entre els carrers d'Eusebi Estada, Jacint Verdaguer, Jordi Andreu Alcover i Gabriel Maura.

d) Acondiciament de la plaça de Pere Garau sobre pàrquing soterrat.

e) Espai lliure públic Josep Alemany

Vich – camí de Jesús, dotat de jocs infantils, jardins, enllumenat i jocs d'aigua.

Plaça d'Alexandre Fleming

Revisió Pla general d'ordenació urbana

BONS AIRES. Aprovació provisional

Denominació	Carrer	Superfície	
1) Equipament assistencial		Travessia de Jesús	389,00
2) Equipament sociocultural			2.200,00

ARXIDUC. Aprovació provisional

1) Equipament sociocultural		Eusebi Estada	1.886,00
-----------------------------	-------	---------------	----------

LA PALOMA. Aprovació provisional

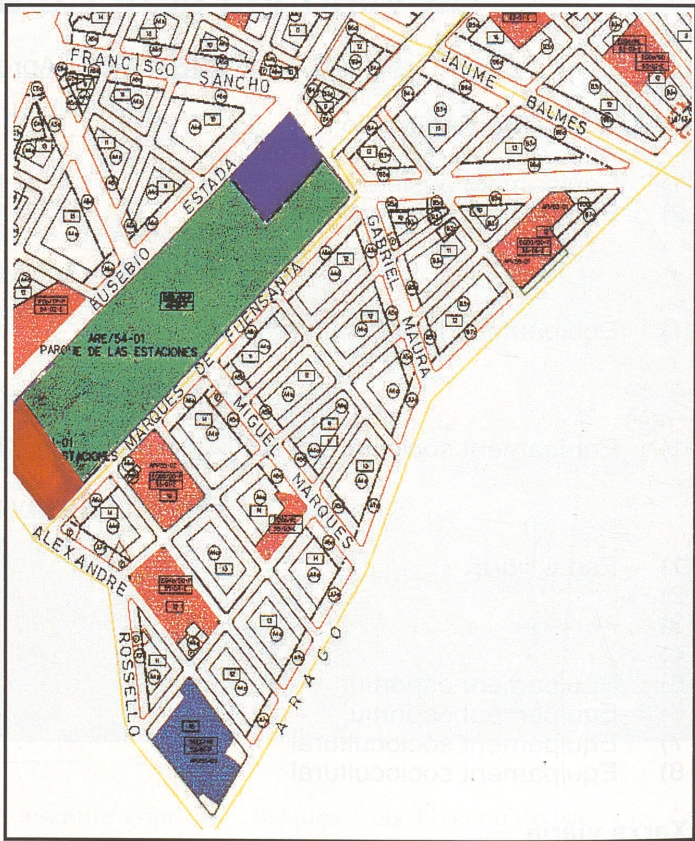
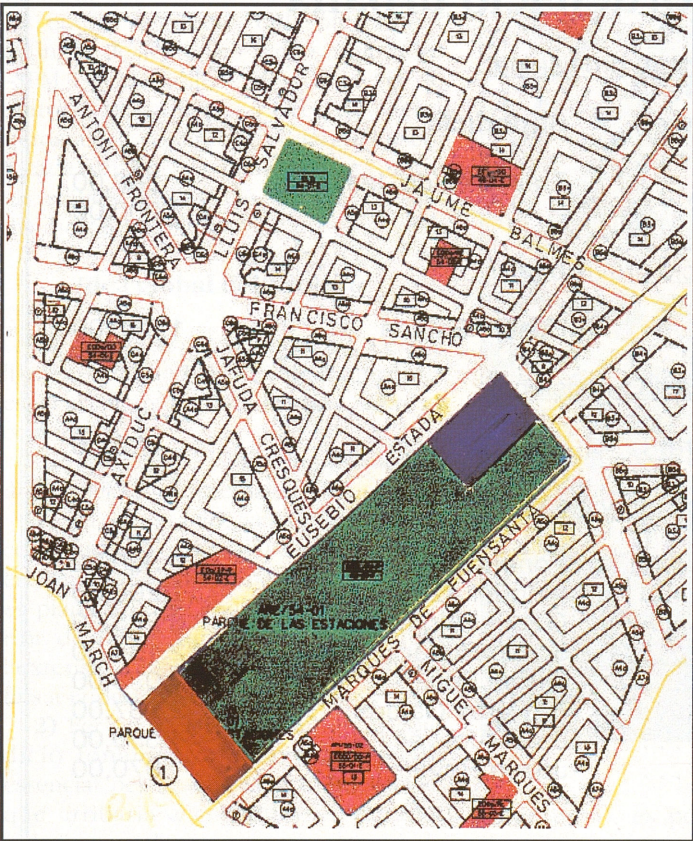
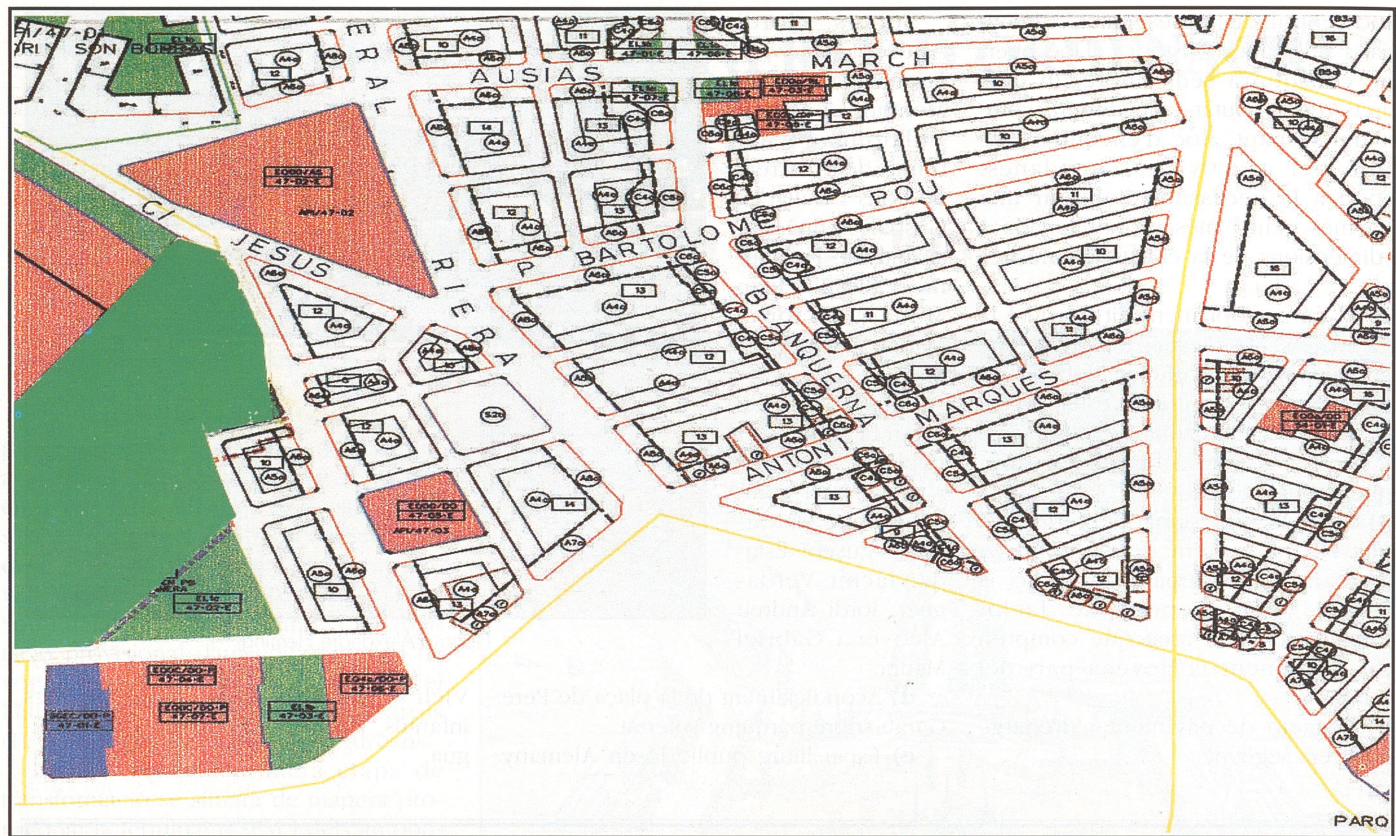
1) Equipament sociocultural	Sant Josep Obrer I	Reis Catòlics	822,00
-----------------------------	--------------------	---------------	--------

FONERS. Aprovació provisional

1) Espai lliure		Foners	380,00
2) »		Manuel Azaña	1.208,00
3) »		Gabriel Alomar	6.885,00
4) »		Josep Rover	2.134,00
5) Equipament esportiu		Jeroni Pou	1.033,00
6) Equipament esportiu		B. Pérez Galdós	2.237,00
7) Equipament sociocultural		Joan Alcover	330,00
8) Equipament sociocultural		Josep Rover	970,00

Xarxa viària

- Ampliació del camí de Jesús des de la ronda urbana fins a la via de cintura.
- Ampliació del camí de Jesús des del carrer d'Andreu Torrens fins a la ronda urbana.

- Espais lliures
- Equipaments del barri
- Sistemes i equipaments generals de la ciutat

BONS AIRES, ARXIDUC, MARQUÈS DE LA FONTSANTA

Actuacions proposades. Aprovació inicial

HISTÒRIA

Les barriades de Bons Aires i Arxiduc Lluís Salvador, Marquès de la Font Santa, la Paloma, Son Coc i Foners estan situades en el primer cordó semicircular de l'eixample de Palma projectat l'any 1901 per l'arquitecte Bernat Calvet.

Els terrenys que actualment ocupa la barriada de Bons Aires pertanyien a les possessions de can Brusca, can Mianos, Bons Aires i cal Capiscot. Aquests terrenys limitaven a la zona de ponent amb el camí de Jesús i el camí d'Establiments i Esporles. A la part de llevant hi havia els camins que sortien de la ciutat cap a Valldemossa i Sóller. La part occidental venia marcada pel camí de la Riera. A més, travessaven aquesta zona la font de la Vila i la Riera, la qual en el seu curs originari creuava la zona que actualment ocupa la plaça de l'Institut Balear i d'allà entrava a la ciutat i transcorria per les actuals vies de la Rambla i el Born. Com a conseqüència de les inundacions, el 1613 començaren les obres per desviar el llit de la Riera i les seves aigües es reconduïren pels fossats de les murades de la ciutat.

En el mapa del cardenal Despuig (1785) apareixen esmentats els topònims ca Dona Aina i el convent de Jesús. A més en el límit nord-est apareix el topònim torre d'en Sunyer.

El primer Pla de l'eixample de Palma (1901) va suposar l'enderrocament de les murades per permetre el creixement de la ciutat. L'any 1909 es va enderrocar la porta de Jesús per iniciar la parcel·lació i urbanització de les barriades de Bons Aires i Arxiduc Lluís Salvador.

La planificació de Bons Aires s'estructurava mitjançant vies radials —31 de Desembre, Blanquerna i General Riera—, creuades per vies amples. El procés d'urbanització fou molt lent fins als anys quaranta. Més aviat es tractava de construccions aïllades, sobretot davant la font de la Vila, que passava per l'actual carrer de Blanquerna. A partir de la dècada dels quaranta, el procés d'urbanització fou molt més ràpid, a causa de l'augment de la població. Això va motivar la construcció de la parròquia de Santa Catalina Tomàs (1941).

El 1921, en uns terrenys situats vora

Plaça del Cardenal Reig

Estació del tren de Sóller

el camí de Jesús, on hi havia el convent de Nostra Senyora dels Àngels, es va construir l'Hospital Psiquiàtric. Inicialment, rebé el nom de Manicomi Provincial de Balears i era conegut popularment per Manicomi de Jesús. El 1936

passà a denominar-se Clínica Mental de Jesús. El 1921, constava de dos pavellons, el d'homes, de dues plantes, i el de dones més reduït. El 1927, s'amplià el pavelló de dones i el 1929 s'inaugura

...

...

ren les instal·lacions de la colònia agrícola. Actualment l'establiment psiquiàtric és constituït per set pavellons, els quals es comuniquen mitjançant avingudes i jardins que constitueixen un frondós parc.

El barri Arxiduc Lluís Salvador ocupa uns terrenys que eren situats entre els camins que d'ençà de l'època medieval sortien de la ciutat cap a Sóller i Bunyola. La parcel·lació i urbanització es va dur a terme, com a Bons Aires, a partir de l'enderracament de la porta de Jesús (1909) i fou especialment intensa a partir de 1940, a causa del creixement demogràfic. El 1960 es va fundar la parròquia de l'Encarnació.

El 1875 amb la creació de la línia de ferrocarril Palma-Inca es va crear l'estació situada a la part de llevant dels terrenys que anys més tard es convertiren en la barriada Arxiduc Lluís Salvador. D'allà sortien les línies Palma-Inca (1875), Palma-Santanyí (1917) a més dels diferents ramals que arribaven fins a Sineu, la Pobla i Manacor. També hi havia una línia projectada per l'arquitecte Eusebi Estada (1874) que enllaçava l'estació amb el moll de Palma. L'any 1912 la companyia de Ferrocarril Palma-Sóller va construir nous edificis amb motiu de la inauguració de la línia ferroviària entre aquestes dues ciutats.

La zona septentrional del barri Marquès de Fontanta i la part nord-est del barri Arxiduc Lluís Salvador foren conegudes amb els noms de Set Aigües i Son Sunyeret.

Set Aigües era una contrada on hi havia diversos rafals, entre els quals destacava el del mateix nom, que el 1627 tenia cases, dret d'aigua i era dedicat a conreu de cereals, lleguminoses i hortalisses. El 1632, segons Damià Ferrà-Ponç, confrontava amb el camí que anava del camí de Bunyola al camí Reial d'Inca, el rafal dels Messells i el camí dels Frares de Sant Esperit. A mitjan segle XIX era anomenat indistintament les Set Cases i Son Sunyeret. Cap al 1920, sembla que el primer nom designava les finques a l'oest del carrer de Jacint Verdager i l'altre les que hi havia a l'est.

Aproximadament el 1850 es translladà a la contrada de les Set Aigües l'Hospital de Sant Llätzer dels Mesells. Aquest lloc era bastant aïllat però l'abundància de safareigs i canals per

Plaça de Garcia Orell

regar els horts de Palma feia que els leprosos fossin atacats de malària. El 1625, es construí una església adjunta a l'hospital, dedicada a sant Llätzer i sant Roc. Tant l'església com l'hospital foren suprimits devers el 1842 i desaparegueren a l'inici del segle XX.

Cap al 1901, quan s'aprovà l'eixample de Palma, encara era una zona eminentment rural. Les principals finques eren Son Campos, la Vinyassa, Son Brondo, Son Costa, Son Verderol, Son Cladera i les ja esmentades de Son Sunyeret i les Set Aigües.

Devers el 1920, només s'havien urbanitzat petites zones com l'anomenada Hostals Nous, entre les avingudes i el carrer d'Aragó; la part nord del barri, entre els carrers de Gabriel Maura i Jaume Balmes, i Son Sunyeret, que era quasi totalment edificada i enllaçava amb el barri dels Hostalets.

El procés d'urbanització degué finalitzar en els anys trenta i quaranta i en els seixanta i setanta es produí una considerable densificació.

El barri de la Paloma deu el seu nom a una destil·leria fundada el 1851 per Frederic Suau prop de l'actual plaça de Francesc Garcia Orell. Sembla que obtengué gran popularitat un dels seus productes d'anís La Paloma, el qual donà el nom a la zona i al barri, que es constituí en el primer terç del segle XX.

Una lloc molt peculiar d'aquest barri era el de les Enramades, prop de l'inici

del camí de Manacor. Al començament del segle XVIII, era un hort situat entre la porta de Sant Antoni i el camí de Llucmajor. Tenia cases, porxos, sínia i safareig. En el mapa del cardenal Despuig (1785), ja hi havia un redol de cases. Al final del segle XIX i primera meitat del segle XX hi havia diversos hostals i tavernes.

Fins que s'inicià la construcció de l'eixample (1901), aquesta zona fou eminentment rural. Les principals finques eren cal Serrador, Son Llätzer, cana Llobera, can Feixina, can Verger, l'Hortet d'en Torrella, l'Hort dels Carnissers, can Curt, el Colomer i l'Hortet.

El procés urbanitzador fou molt lent. A l'hortet es construïren dues cases i un magatzem entre 1903 i 1912; a l'Hort d'en Torrella, una casa entre 1919 i 1927, i a cal Serrador, vuit cases en aquest mateix període.

Devers el 1926-27 es construí la plaça de Francesc Garcia Orell, més coneguda com a plaça de les Columnes, que constitueix el centre del barri. Al final dels anys trenta el procés urbanitzador ja havia acabat. Durant la Guerra Civil, es construí el mercat de la plaça de Pere Garau, que el 1995 té 112 llocs de venda a l'interior i 293 a l'exterior. En els decennis de 1960-70 i 1970-80 es produí una gran densificació a causa del creixement turístic i la immigració.

...

Parròquia de la Santíssima Trinitat (Foners)

...

El barri de Son Coc deu el seu nom a la possessió del mateix nom. Aquest rafal apareix documentat en el segle XVII i pertany a l'argenter Bartomeu Coc, de qui prengué el nom. Confrontava amb el rafal de Son Vadell i el camí d'Inca. Es començà a urbanitzar lentament amb la construcció de l'eixample de Palma (1901). El 1903, quan es convertí en una finca urbana, Son Coc Vell era propietat de Nicolau Siquier Bibiloni.

El 1920, una cooperativa obrera construí les anomenades Cent Cases, a la zona situada entre els carrers de l'Arquebisbe Aspàreg, Adrià Ferrà i Bartomeu Torres.

En els anys trenta ja era una zona totalment urbanitzada. A partir dels anys seixanta cresqué amb la immigració i el desenvolupament turístic.

El barri de Foners es troba a llevant de Palma, just a l'est de les antigues murades. En el mapa del cardinal Despuig (1785) apareix com una zona rural travessada de nord-est a sud-est pel camí vell de Lluçmajor, que amb el temps donà lloc al carrer de Foners. És possible que almenys les terres situades més a llevant fessin part de l'anomenada Horta Baixa. A la zona costanera hi havia alguns molins i aquest mapa registra els topònims Set-arenes i Apostolada. També esmenta un oratori

públic situat vora el camí de Lluçmajor.

Devers 1859, es construí una fàbrica de gas de l'empresa Societat d'Enllumenat per Gas al sud-est del barri. Aquesta fàbrica funcionà almenys fins als anys 20 del segle XX i donà origen al topònim costaner Punta del Gas. Vora aquesta fàbrica, el 1921 s'inaugurà la central elèctrica anomenada Central I.

Abans que s'iniciàs el procés d'urbanització (1902), hi havia els horts i propietats, de nord a sud, de Son Julivert, Torre d'en Bibiloni, el Fornet, can Aguilant, can Graxa, Son Pont i Vic, can Morro, les Finestres Verdes i cal Vicari. De les Finestres Verdes, gràcies a les investigacions de Damià Ferrà-Ponç, se sap que era un hort que el 1635 pertanyia a Cristòfol Cugullada i confrontava amb l'Estorina dels Enegistes i el camí que anava de la porta de Sant Antoni a la creu de Pedra Marbre. Tenia cases, sínia, safareig i s'hi conraven cereals i hortalisses. Les cases foren reformades a la fi del segle XVII i la pintura dels nous finestrals determinà el nom de la finca.

Després de l'enderrocament de les murades (1902), féu part de l'eixample de Palma i començà un lent procés urbanitzador. Entre 1901 i 1912 només es construí una casa a la zona de cal Vicari i entre 1919 i 1927 se'n construíren cinc a la zona del Fornet.

El 1920, només s'havia urbanitzat una petita zona prop de les avingudes i

una zona més àmplia entre les avingudes, la carretera de Manacor i el carrer de Ricardo Ortega. Aquí i allà hi havia alguns redols de cases i, excepcionalment, alguna illeta construïda. Quasi tots els carrers ja estaven traçats.

Fins als anys trenta, aquest barri no va tenir un caràcter urbà. Aleshores predominaven les cases amb planta baixa amb jardí posterior. El Pla d'urbanisme de Gabriel Alomar Esteve (1940) permeté la construcció d'habitatges plurifamiliars. Entre el 1948 i el 1968 se'n construíren 258 de promoció pública. El creixement econòmic i la immigració dels anys seixanta i setanta provocaren que la zona fos completament urbanitzada.

Fins als anys seixanta, hi sovintejaren les indústries i els magatzems. Entre altres, hi va haver la fàbrica de rajoles Duran, la fàbrica de llet dels Productes Làctics Gisbert, que el 1943 es traslladà al Coll d'en Rabassa i la fàbrica de motors i de motocicletes (1949-54) de Jaume Colomet Abraham. També es construí, al sud-est del barri, a l'esplanada de can Pere Antoni, una central elèctrica.

L'autopista a l'aeroport (1968) separà el barri de la mar i de l'arenal anomenat de can Pere Antoni.

El 1973, es construí la seu de l'empresa Gas i Electricitat, Societat Anònima -GESA-. El 1986, s'inaugurà el mercat de Llevant, de caràcter municipal, que el 1995 té 52 llocs de venda.

En els anys setanta i vuitanta s'hi han instal·lat les seus d'alguns organismes oficials. Així, el 1972 s'hi construí l'edifici de l'Empresa Municipal d'Aigües i Clavegueram -EMAYA-, el 1983 s'acabà de construir el quarter de la 316 Comandància de la Guàrdia Civil, i el 1985 s'inaugurà la seu de la Comandància Provincial de Trànsit. També hi tenen la seu l'Empresa Municipal d'Informàtica -EMISA- i les Conselleries d'Agricultura i Pesca i Obres Públiques.

Electoralment, a les eleccions municipals de 1995, en el conjunt de tots aquests barri de l'eixample, els partits més votats foren, per aquest ordre, el PP (15.225 vots), el PSOE (5.248 vots), el PSM (3.794 vots), IU (2.478 vots) i UM (1.279 vots).

Antoni Marimon
Manel Santana

PATRIMONI

EL BESSÓ DE L'EIXAMPLE DE PALMA

Els terrenys que es troben entre les antigues murades de Palma i els barris perifèrics situats més enllà de la distància mínima exigida per les ordenances militars (1250 m) vigents a l'època foren l'àrea que, de manera més primerenca, es començà a urbanitzar un cop s'aprovà el Pla Calvet (1901) i s'enderrocaren els murs, baluards i portes que constituïen l'antic sistema defensiu de la ciutat. Fou dins aquest gran espai, entre el camí de Jesús i l'antiga carretera de Llucmajor, on la ciutat començà a créixer, un cop es va iniciar l'esperat procés urbanitzador al principi de l'actual segle.

L'extensió i amplitud d'aquestes barriades fa que els elements catalogats en el nou inventari municipal sigui molt extens.

Bons Aires destaca per les edificacions de tipus públic que s'hi troben. La més antiga és l'Hospital Psiquiàtric, iniciada el 1906, i en la construcció del qual participaren Francesc Roca, Guillem Reinés i Carles Garau. El conjunt, de gran extensió, s'adscric dins els corrents regionalistes de tendències eclèctiques. Cal destacar la conservació de la claustra barroca de l'antic convent dels franciscans extramurs (de Jesús), del s. XVII.

Un altre conjunt molt significatiu és el dels instituts Ramon Llull i Joan Alcover, bastits entre el 1912 i 1916. Aquest gran grup escolar, format per diversos edificis d'estil eclèctic, constitueix una fita històrica i artística del paisatge urbà de les avingudes. Finalment, en aquesta relació d'edificis públics, cal esmentar el conjunt de les Germanetes dels Pobres, situat en el carrer del General Riera, i que fou construït entre els anys 1930 i 1940, dins el corrent eclèctic propi de l'època.

En el barri de Bons Aires es conserven també bons exemples d'edificis particulars. És el cas de can Segura, finca modernista datada el 1907 i dissenyada per Francesc Roca; la casa de Josepa Mayol, una de les millors obres racionalistes de Francesc Cases, datada a l'any

Institut Ramon Llull (Bons Aires)

1936; can Lluc Cladera, obra racionalista de Guillem Muntaner del 1939, i per acabar can Sales, construcció regionalista de la dècada dels 50, obra també de Francesc Cases.

Pel que fa al barri veí d'Arxiduc, cal assenyalar diversos elements relacionats amb el transport ferroviari com són: el pont del tren d'Inca, obra de Gaspar Bennàssar del principi de segle, i l'estació del tren de Sóller, d'estil eclèctic, realitzada per Pere Garau entre el 1905 i 1912.

D'edificis modernistes es conserva vil·la Joana, situada a les mateixes avingudes i acabada el 1914. Del corrent racionalista trobam edificis com el de M. Pellicer, situat al carrer de l'Arxiduc Lluís Salvador, 5, obra de Francesc Cases, i un d'autoria desconeguda al carrer del 31 de Desembre, 12. D'altres tendències són can Moragues, al carrer del 31 de Desembre, 6, obra de Guillem Forteza realitzada entre 1924 i 1925, o el del carrer de Pablo Iglesias, 2, aixecat per Enric Juncosa l'any 1935 i que s'adscriu en el moviment d'art déco, tan poc

representat a la nostra ciutat.

Per acabar amb el barri d'Arxiduc, no podem deixar d'esmentar l'obelisc, a la plaça del Cardenal Reig, que és una plaça circular on conflueixen molts dels principals carrers de l'eixample. L'obelisc fou col·locat sobre els anys 50 i té uns relleus al·lusius a la figura de l'arxiduc que foren realitzats per l'escultor Jaume Mir.

Al barri de la Font Santa, l'element més antic és l'anomenada creu del Virrei. Aixecada el 1645 per tal de commemorar la mort del virrei José Pomar i Perez de Mendoza. La resta de construccions catalogades a la zona són: la Impremta Balear, conjunt d'edificis tradicionalistes de principi del s. XX; les cases regionalistes de can Ferran Alzamora i de can Mir, i la finca racionalista de Gabriel Tarongí, actual cine Avenida, obra de Guillem Forteza i Gabriel Alomar.

Quant a la barriada de la Paloma, són nombrosos els edificis que s'han inclòs en l'inventari. El més antic és l'e-

Casa de Josepa Mayol, via d'Alemanya

...
 edifici de l'Elèctrica Socies i Rosselló, enquadrat en el modernisme historicista. És datat al principi del s XX i fou dissenyat per Jaume Alenyà. El següent, cronològicament, és can Oliver Maneu, datat el 1912 i d'estil eclèctic. Però el

conjunt més significatiu és el que es coneix com les Cent Cases, que corresponen a un grup d'habitatges de tipologia popular edificats al principi del segle i consten de planta baixa, pis i jardí posterior.

A més, a la barriada hi ha edificis

regionalistes com el del carrer de Pere d'Alcàntara Penya (1925), l'eclèctic de can Bibiloni (1928), els racionalistes de la fertilitzadora Cros (1935), can Fullana, ca na Concepció Oliver (1935) i can Ferrer (1939). Amb tot, l'element més definidor de la barriada és la plaça de Francesc Garcia Orell, coneguda popularment per plaça de les Columnes, obra regionalista realitzada sobre el 1934 per Guillem Forteza. La plaça, de traçat circular, destaca per la seva columnata doble amb pèrgoles i pel jardí que l'envolta.

Ja per acabar i dins el barri de Foners, s'ha inclòs un únic element, que en sentit estricte s'hauria d'estendre per tots els barris esmentats, es tracta del passeig de Ronda o avingudes, que formava part cabdal del Pla Calvet i que fou concebut com un gran passeig de ronda que havia de servir per integrar el nou eixample amb el centre històric.

Joan Manuel Pons

CATÀLEG DE PROTECCIÓ D'EDIFICIS I ELEMENTS D'INTERÈS HISTÒRIC, ARTÍSTIC, ARQUITECTÒNIC I PAISATGÍSTIC DE PALMA

Barri de Bons Aires

Institut Ramon Llull. Av. de Portugal, 2
 Institut Joan Alcover. Av. d'Alemanya, 14
 Can Lluç Cladera. C/ d'Antoni Marquès, 30
 Hospital Psiquiàtric. Camí de Jesús
 Convent Germanetes dels Pobres. C/ del General Riera, 17
 Can Segura. Av. del Comte de Sallent, 2
 Casa de Josepa Mayol. Via d'Alemanya, 12
 Can Sales. Via d'Alemanya, 8

Barri d'Arxiduc

Obelisc. Plaça del Cardenal Reig
 Pont de l'estació del tren. C/ d'Eusebi Estada
 Edifici d'habitatges de M. Pellicer. C/ d'Eusebi Estada
 Casa del C/ de l'Arxiduc Lluís Salvador, 5
 Casa del C/ de 31 de Desembre, 12
 Vil·la Joana. Av. de Joan March, 12
 Estació ferroviària del tren de Sóller. C/ d'Eusebi Estada, 1
 Casa del C/ de Pablo Iglesias, 2
 Can Moragues. C/ de 31 de Desembre, 6

Barri de Marquès de la Font Santa

Casa per a Ferran Alzamora. C/ de Gilabert de

Centelles, 10

Can Mir. Av. d'Alexandre Rosselló, 34
 Casa per a Gabriel Tarongí. C/ del Marquès de la Font Santa, 2
 Creu del Virrei. Av. d'Alexandre Rosselló
 Impremta Balear. C/ de Costa i Llobera, 2

Barri de la Paloma

Les Cent Cases. C/ de Bmeu. Torres, Arq. Aspàreg, Pere Llobera i el passeig de Dante
 Plaça de les Columnes. Plaça de Garcia Orell
 Edifici de la fertilitzadora Cros. Av. d'Alex. Rosselló, 9
 Can Fullana. C/ de Faust Morell, 9
 Elèctrica Socies i Rosselló. C/ de Frederic Mistral, 14
 Casa del C/ de Pere d'Alcàntara Penya, 10
 Csa per a Concepció Oliver. C/ del Patronat Obrer, 25
 Automòbils Bibiloni. C/ d'Aragó, 8
 Can Oliver Maneu. C/ de Manacor, 4
 Casa Ferrer. C/ de Faust Morell, 7

Barri de Foners

Passeig de Ronda o avingudes

VIDA SOCIAL

Bona part de la vida social de Bons Aires s'ha centrat en la parròquia de Santa Catalina Tomàs. El 1938 es va habilitar un local situat al carrer de Pons i Gallarza i se'n va fer càrrec el senyor Josep Espases, ecònom de Sant Jaume. Al principi de 1940, a causa de la gran assistència de feligresos, el local va ésser insuficient i es compraren uns terrenys situats al que avui són els carrers de Blanquerna, Ausiàs March i Ticià per construir una nova parròquia.

La de Santa Catalina Tomàs, durant els seus cinquanta anys d'existència, ha tengut una vida molt intensa. Així, d'ençà de la seva creació s'instal·laren en els diferents locals parroquials molts de grups i associacions, entre els quals destaquen el Centre d'Acció Catòlica (1944), l'escola parroquial (1963), la guarderia parroquial (1973), la Comissió de Litúrgia (1986), el cor infantil (1986), el club d'esplai (1987) i els agrupaments escolta Ramon Llull i Reina Constança. A més, s'encarrega, d'ençà de 1939, de l'organització de les festes patronals en honor de Santa Catalina Tomàs.

El 1935 es varen instal·lar a la barriada les religioses Germanetes dels Pobres, al carrer del General Riera, on construïren un convent i una residència per a la tercera edat.

El 1916 en uns terrenys de la possessió de Bons Aires es va construir el camp de futbol de l'equip Alfons XIII, precedent de l'actual Reial Club Esportiu Mallorca. L'acte d'inauguració de les instal·lacions esportives va consistir en la celebració d'un partit de futbol entre l'equip reserva del F. C. Barcelona i l'Alfons XIII.

En els anys vint, la Reial Societat Hípica de Mallorca va arrendar uns terrenys situats entre l'Escorxador i el camp de futbol de l'Alfons XIII. S'edificaren unes tribunes i altres instal·lacions, com quadres i cabines d'apostes. El 1957, en acabar el contracte d'arrendament dels terrenys de la possessió de Bons Aires, l'hipòdrom es traslladà en uns terrenys situats vora el camí de Jesús, on el 1958 se celebraren les primeres curses en una pista de corda. S'utilitzaren aquestes instal·lacions fins al 1965, en què s'inaugurà l'hipòdrom de Son Pardo.

El 1912, l'arquitecte madrileny Gómez Acebo va dissenyar el conjunt arquitectònic que formen els instituts de batxillerat Joan Alcover i Ramon Llull, l'Escola d'Arts Aplicades i Oficis Artístics i l'antiga Escola

Institut Arxiduc Lluís Salvador

de Comerç. Fou construït al carrer de Miquel dels Sants Oliver entre 1912 i 1915 pels arquitectes Jaume Alenyar i Josep Alomar.

El 1962 es va crear a la barriada Arxiduc Lluís Salvador la parròquia de l'Encarnació, erigida pel bisbe de Mallorca Jesús Viana. La fundació d'aquesta parròquia va oïr a una desmembració de la parròquia de Santa Catalina Tomàs, a causa de l'augment de la població que va experimentar la zona a partir dels anys cinquanta. El primer ecònom fou Mn. Antoni Roig i Roig. Actualment l'Encarnació és al carrer de Joan Munar, però abans, provisionalment, havia estat al col·legi de Sant Rafel.

Antigament la zona de Marquès de la Font Santa pertanyia a la parròquia de Sant Miquel. El 1938 es creà la parròquia de Sant Alonso Rodríguez, que també ocupa la part més occidental del barri de la Paloma.

A la primera meitat del segle XX hi havia l'escola de Son Sunyeret, que el 1931 fou reformada. En els anys noranta, es creà l'institut d'ensenyament secundari Les Estacions.

En aquesta zona hi ha els cinemes ABC, Palacio Avenida, Augusta i Rívoli.

Durant segles aquesta contrada va fer part de la parròquia de Sant Miquel. El 1965 es creà la parròquia de Sant Pius X.

Des del 1925, hi ha el convent de les

religioses Franciscanes Filles de la Misericòrdia, al carrer d'Isidoro Antillón. S'han dedicat a l'ensenyament a l'escola de Sant Francesc d'Assís, que el 1995 té uns 350 alumnes, i fins al 1993 a l'assistència sanitària.

El 1931, es creà una escola a la plaça de Pere Garau que fou la primera que hi hagué en tot l'eixample. Posteriorment, aquesta escola es traslladà al carrer de Faust Morell i en els anys seixanta adoptà el nom de Jafudà Cresques. El 1995, té uns 650 alumnes i fa part de l'ensenyament en català.

Respecte a la sanitat, el 1933 l'Ajuntament inaugurà a la plaça de Pere Garau, el dispensari de Llevant, que funcionà fins al desembre de 1934. El 1985, s'inaugurà el Centre de Salut de Pere Garau.

Pel que fa a l'esport, el 1931 ja hi havia el Club Esportiu la Paloma, que tenia la seu al carrer de Lluís Martí i era presidit per Antoni Planas.

Com ha indicat Josep Mascaró Passarius, a les darreres dècades del segle XIX i primeres del segle XX, la zona de les Enramades era un lloc freqüent per als traginers, corredors d'orella, pagesos, jugadors de truc, bevedors de vi i bagasses. Tavernes i hostals, com la fonda del Caballo Blanco i la de les Tres Palomas,

...

propiciaven tota casta de promiscuïtats. S'ha de tenir en compte que era un indret proper al bordell de la ciutat i que el vi era més barat perquè no estava gravat amb impostos municipals.

A la zona de la Paloma i els seus voltants hi ha diverses sales de cinema. El 1941, s'inauguraren l'Hispania i el Fantasio i el 1943 el Metropolitan. El 1978, s'obriren al públic els Multicines Chaplin, que foren pioners en un tipus d'establiment multicinema. El 1984, el Fantasio es transformà en una sala X i el 1988 el Metropolitan fou també convertit en multicinema.

Antigament, la zona de Son Coc feia part de la parròquia de Sant Miquel.

El 1954, es creà la nova parròquia de Sant Josep Obrer.

Aquest carrer ocupa una àrea situada entre els carrers del Regal (al nord), Sant Ignasi, Lluís Martí i Capità Vila (al sud i est) i plaça de Pere Garau, Torcuato Luca de Tena i Isidoro Antillón (a l'oest). O sigui que, a més de Son Coc, també ocupa bona part de Son Canals.

Des dels anys cinquanta també hi ha el col·legi Sant Josep Obrer, que el 1995 té uns 2.400 alumnes d'ensenyament primari i secundari i fa l'educació parcialment en català.

A l'edat moderna, la zona de Foners depenia eclesiàsticament de la parròquia de Santa Eulàlia.

El 1913, es creà la parròquia de la Santíssima Trinitat, que s'estén sobretot per l'eixample però també té part del seu temple en el nucli antic, a la part de la Gerreria.

El 1934 s'inaugurà en aquest barri l'escola pública de les Finestres Verdes, que prengué el nom d'Alexandre Rosselló, perquè la família d'aquest polític cedí el solar.

El Club Ciclista Palma, fundat el 1959, té la seu social en aquesta barriada.

Pel que fa a la sanitat, els seus habitants solen ésser assistits a l'ambulatori de l'Escola Graduada.

Antoni Marimon
Manel Santana

EL MOVIMENT ASSOCIATIU

El 1980 es creà l'Associació de Veïns de Bons Aires. Aquesta associació, presidida per Artur Carbonell, té uns 100 socis i el local social és al carrer de Ramon Muntaner. En algunes ocasions utilitzen les dependències del Centre Cultural l'Escorxador situat al Camp Redó. Entre les diverses activitats que impulsa destaquen els tallers de cuina, de restauració de mobles i l'organització periòdica de xerrades i conferències. A més, l'associació reivindica a les institucions més equipaments i infraestructures, ja que la barriada presenta moltes carències en aquest sentit.

La parròquia de Santa Catalina Tomàs du a terme una intensa activitat sociocultural al barri de Bons Aires. A més dels serveis de catequesi d'infants i de confirmació, impulsa l'associacionisme juvenil, a través del club d'esplai i l'escoltisme, els cursos de guitarra, flauta, bandurria i llaüt, els cors infantil i juvenil. Així mateix també hi ha una llar de la tercera edat, l'equip de matrimonis i l'assistència social, la qual s'encarrega de la recollida de roba.

El 1988, es creà l'Associació de Veïns el Capitol, que agrupa els veïns del barri d'Arxiduc Lluís Salvador i de la part més meridional de la Plaça de Toros. És presidida per Josep Seguí Morro i el local social és situat al carrer de la Reina Maria Cristina. A més, a la barriada Arxiduc Lluís Salvador els veïns s'agrupen a través de la Plataforma Pro-Parc de les Estacions, presidida per Gaietà Miró. Aquesta plataforma reivindica que s'agilitin els tràmits per convertir els terrenys de les estacions de Palma en una gran zona verda.

La parròquia de l'Encarnació es va crear el 1960. Des de 1963 acull els agrupaments escoltes Jaume I i Verge de Lluc. A més ha impulsat un grup d'esplai i un club de persones majors.

En el barri Marquès de la Font Santa hi ha l'Associació de Veïns la Vinyassa.

El 1980, es creà l'Associació de Veïns Amics del Barri de la Paloma. Aquesta associació impulsa el Grup de Teatre Mallorquí la Paloma (1989) i el Club de Futbol la Paloma, que té diversos equips de futbol base, i una banda de tambors i cornetes. També organitza tallers de ball de bot i de sevillanes, com també les festes del barri, que se celebren la primera quinzena d'agost. N'és presidenta Maria Forteza Miró.

La parròquia de Sant Pius X (1965) és l'impulsora d'un grup d'esplai, un de la tercera edat i un de joves.

L'Associació de Veïns de Son Coc-Sant Josep Obrer es creà el 1896. Organitza diverses activitats i les festes del barri. N'és president Bartomeu Horrach. Reivindica equipaments sociocultu-

Escultura d'Aligi Sassu (Foners)

als i alguna zona verda.

La parròquia de Sant Alonso Rodríguez, que fa part del barri Marquès de la Font Santa i la part més occidental del barri de la Paloma, d'ençà de 1995 impulsa una associació de la tercera edat i l'Agrupament Escolta Eladi Homs.

En el barri de Foners, l'Associació de Veïns data de 1990 i fa part de la Federació d'Associacions i Entitats Ciutadanes de Palma. Impulsa el grup de Balls Mallorquins Foners, un grup de teatre i les festes del barri, que se celebren del 7 a l'11 de juny.

La parròquia de la Santíssima Trinitat, que fa part del barri de Foners i de la Gerreria, en els anys noranta ha impulsat grups d'esplai i organitzacions juvenils i de caritat.

En aquest barri hi tenen la seu l'Associació de Sords-muts i la Unió Democràtica de Pensionistes (1990).

En el barri de Son Coc, el 1954 es creà la parròquia de Sant Josep Obrer. Aquesta parròquia, actualment impulsa una coral, un grup d'acció social i l'Agrupament Escolta Sant Josep Obrer, creat devers el 1961 i que el 1995 té un centenar de joves.

Antoni Marimon
Manel Santana

Els Barris de Palma

Revisió del Pla general d'ordenació urbana i d'actuacions urbanístiques

Proper fascicle:

Son Rul·lan, Mare de Déu de Lluc i Son Cladera

Imatges de Son Rul·lan, Mare de Déu de Lluc i Son Cladera

Ajuntament de Palma